

Mesterul Manole de Lucian Blaga

Context literar.

-Tematica. Tipologie..-

Drama Mesterul Manole apare la Sibiu in 1927 si se circumscrie curentului expresionist, ca de altfel intreaga creatie blagiana. Expresionismul este un curent artistic constituit in Germania, la inceputul secolului al XX-lea. La baza acestui curent sta conceptia potrivit careia artistul da realitatii o expresie noua prin raportarea lucrurilor la absolut si printr-o participare afectiva la imaginea nou creata. Noul curent are ecouri in poezie, pictura, dramaturgie.

In teatru un loc important, in cadrul acestui curent, il ocupa drama de idei, in care personajele sunt mai mult expresia unor simboluri sau concepte decat individualitati umane. "Arta dramatica - spunea Blaga - ofeYa prilejul autorului ei de a se imparti in mai multe euri".

Blaga valorifica in opera sa dramatica, ceea ce zace de milenii in stare amorfa, in cultura populara. Astfel, subiectele dramelor Zamolxe, Mesterul Manole, Avram Iancu, Anton Pann fixeaza cateva din marile momente de concentrare spiritual - artistica, politica si culturala a romanilor.

Prin Mesterul Manole suntem din nou in fata unui mit de larga circulatie in literatura culta: "drama creatorului de geniu". Folosind instrumentele teatrului modern, Blaga reface structural semnificatiile baladei Monastirea Argesului, regandind mitul din perspectiva unor concepte estetice moderniste.

-Trasaturi specifice-

Dramaturgul sintetizeaza datele momentului expozitiv al baladei si isi incepe drama cu motivul surparii zidurilor. Descurajat si derutat de acest fenomen, Manole incearca sa dezlege misterul prin calcule si masuratori, Inaintea unei drame a creatiei, Manole traieste exasperarea cunoasterii rationale. Sunt prezenti in scena staretul Bogumil si un personaj bizar Gaman, care are un comportament straniu: doarme pe jos, are un somn agitat, intrerupt de cosmaruri care-l fac sa tresara.

"Ce cumpanesti? Ce chibzuiesti? Ce nu intra in numere? Ce nu se lasa masurat? - il persifleaza Bogumil, care ii atrage atentia lui Manole ca singura solutie pentru a putea ridica biserica este jertfa: "Sufletul unui om cladit in zid ar tine laolalta incheieturile lacasului pana-n veacul veacului." Acest moment constituie intriga care va declansa conflictul. Pentru mester o astfel de jertfa este irationala: "cine-o cere?" - intreaba retoric Manole. Dumnezeu nu poate cere varsare de sange iar "puterile necurate" ar intelege-o ca pe o jertfa. impotriva lor.

Bogumil desfasoara asupra lui Manole un atac tenace, al carui scop este recuperarea starii genuine, capabile sa-i inlesneasca receptarea unitara, imediata a mesajelor si refacerea unitatii originare a binelui si raului, scindate, prin ratiune, in doua jumatati inoperante. Ratiunea este si ea un instrument de investigatie, dar e unealta diavolului: "numai acolo in iad se socoteste, acolo in imparatia virtutilor rasturnate toate sunt dupa masura".

Conflictul dramei se contureaza treptat, atingandu-se punctul maxim in momentul intrarii Mirei in

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

scena care cunoaste framantarile sotului sau si a inteles sfatul staretului.

Urmeaza o scena in care Gaman se manifesta ca expresie a fortelor oarbe, dezlantuite. El devine un receptor al mesajelor stihilor telurice care trebuie invinse prin jertfa. Cunoasterea lui e somnambulica, halucinanta iar revelatiile se exprima prin delir, intr-o formidabila descatusare de energie. Manole intelege acum talcul vorbelor lui Bogumil, iar Mira prin jocul isi subliniaza menirea: "eu sunt biserica -jucaria puterilor!"

-Caracterizarea personajului principal-

Conflictul este unul de natura interioara. In Manole se infrunta omul lucid cu irationalitatea unui sacrificiu uman, si nu al oricui ci al sotiei sale.

Elementele conflictului sunt acum clare: pe de-o parte devoranta pasiune pentru creatie iar pe de alta dragostea pentru Mira. Lucrurile incep acum sa se precipite. Mesterii lui Manole sunt pe punctul de a abandona lucrarile iar un sol aduce un ultimatum de la Voda. Mistuit de cele doua patimi ale sale - creatia si Mira - Manole cere spre disperarea tuturor inca un ragaz pentru a mai face o incercare, dupa care "sau biserica ramane dreapta, sau sangele nostru se va slei.." Mesterul isi va duce promisiunea pana la capat indeplinindu-si destinul tragic. Va fi constrans de ceilalti mesteri, ca in virtutea juramantului facut, sa o zideasca pe Mira.

Manole isi implineste destinul, dar durerea pierderii fiintei iubite il secatuiește afectiv, se razvrătește împotriva propriei creatii. Cere sa se sparga zidul pentru a-si salva iubita, insa este oprit de ceilalti mesteri. Opera pentru care jertfise totul nu-i mai apartinea lui ci lumii si eternitatii. Iesirea din aceasta situatie dramatica este una singura, moartea eroului. Mesterul urca in turla bisericii si dupa ce trage clopotul se arunca in gol.

Toate personajele dramei sunt realizate in maniera expresionista, urmarindu-se realizarea unei viziuni modeme a mitului jertfei pentru creatie.

-Semnificatii. Limbaj.-

Mira este simbolul zamislirii. Metafora femeie-biserica ilustreaza vocatia nasterii; biserica este simbol al plasmuirii unor valori umane eterne iar femeia reprezinta simbolul eternitatii prin destinul ei de a da viata.

Bogumil este expresia principiului dualitatii pe care este construita lumea: al binelui (Dumnezeu) si al raului (Satana): "si daca intru vesnicie bunul Dumnezeu si crancenul Satanail sunt frati?" - spune acesta intr-una din discutiile cu Manole. Numele sau exprima intocmai acest principiu care reprezinta o conceptie religioasa - bogomilism- potrivit careia trupul omului a fost creat de Satana, iar sufletul de Dumnezeu, astfel incat rezulta ca si omul este creat pe acelasi principiu antagonist. Gaman este o imprejurare menita a-l face pe Manole sa inteleaga ca lumea aceasta nu este construita cu luciditate ci si cu suferinta, cu jertfa.

Ca personaj al unei drame de idei, Manole intruchipeaza si el un simbol, al creatorului de frumos, dar se constituie si ca o personalitate deosebit de complexa, un caracter puternic.

Blaga subliniaza ca zidirea dureaza sapte ani, tot atat cat dragostea dintre Manole si Mira, pentru a risipi orice indoiala ca nu este vorba despre o simpla zidire ci, printr-o analogie cu cele sapte zile ale Genezei, de o adevarata creatie. Metaforic biserica este "unitate a totului", este univers si iubire; de aici deriva insistenta lui Blaga asupra "confuziei" mesterului intre lume si biserica. Limbajul este preponderent metaforic si incarcat de simboluri ("Manole e chin. Calugarul e stafie intunecata. Tu cutremur. Tara ingrijorare."- zice Mira in scena jocului cu Gaman), iar alternarea lui cu unul propriu se face cand misterul, irationalul este inlocuit de judecata rationala, lucida.

Compozitional drama se dezvolta pe doua planuri fundamentale, aflate intr-o stransa relatie de interdependenta: unul psihologic si unul al intamplarilor. Manole se contureaza ca personaj intre aceste doua coordonate.

Blaga da piesei un sens modern si prin final care se deosebeste de cei al baldei, in care toti zidarii mor. Dramatismul piesei este accentuat prin ramanerea in viata a celorlalti mesteri, ca niste dovezi vii ale unei izbanzi dobandite de om prin jertfa.